

Den ovedersäglige

Fritänkaren

alternativ oberoende kulturtidskrift
för bl.a. litteratur, musik och film.

Nr. 43 Februari 1996.

Fjärde årgångens nummer 4.

Redaktör och producent: Christian Lanciai

Fritänkaren beräknas utkomma med 12 nummer årligen på budgetbasis
i anspråkslös form utan annonser och fortfarande *utan lay-out*.

Innehåll i detta nummer :

Franz Liszt - musikens kritiska vändpunkt	2
En präst har ordet (med anledning av Judas Iskariot)	4
Rapport från Levanten (om Cypern, Turkiet och Israel)	5
John Bede slår larm	6
Gotisk historia, del 27, av John Bede	7
John Bedes bidrag till Judasdebatten	9
Stormiga möten i Letnany-förlaget	10
Fritänkarstatistik	10
Plutoniska problem	10
Filmer (8 st)	11
Krisresan, del 5 : <i>Sicilien</i>	13
Rapport från Öst-Turkestan ("Sinkiang")	15
"So Close to Heaven", av Barbara Crossette	15
Nya Himalayaturer, del 2 : <i>Dharamsala</i>	16

Än en gång har vår förste medarbetare John Bede gjort come-back i Fritänkaren.

Numret är mer än vanligt koncentrerat denna gång, varför det kan synas tunnare och också är det, men det är desto mera späckat med ord och inga visor.

Judas-debatten stormar på parallellt med den pågående orkanen i Svenska Kyrkan, som vi hårdbevakar. Denna rafflande följetong kan bli segsliten.

Då vi under fem månader var bortresta i fjol var det inte lätt att samtidigt producera 12 nummer av Fritänkaren, ett varje månad. Detta års resplaner är ännu inte klara, men då liknande problem kan uppstå igen kan det bli nödvändigt att, liksom Grönköpings Veckoblad, gradvis börja begränsa sig till 10 nummer per år. Vi håller dock takten så länge vi hinner med.

Februari är årets kortaste månad, varför även detta nummer är något kortare. Emellertid är det viktigaste och underbaraste med februari att ljuset börjar accelerera, vilket naturligt när en obetvinglig optimism. Må denna optimism, trots allt mörker som varit, bli tecknet för framtiden,

hoppas Fritänkaren,

7.2.1996.

Franz Liszt - musikens kritiska vändpunkt.

Han hade alla musikhistoriens mest lysande förutsättningar. Som brådmoget underbarn blev han tidigt upptäckt och framförd i rampljuset i musikhändelsernas mitt i Wien i Karl Czernys och Beethovens omedelbara närhet. Som musikaliskt underbarn fick han hela världen gratis från början, och hans goda karaktär och hjärta lovade från början att detta världens förtroende och kärlek för honom inte kunde missbrukas. Därtill var han frisk och skön - ingen tuberkulos som Chopin och andra, ingen överspändhet som Berlioz och Schumann, ingen fragilitet som Bellini och Mendelssohn, inget övermod som Wagner - allt var i jämvikt. Hans förutsättningar och anlag lovade bara allt det bästa.

Vad blev det då av denna hand med bara trumfer och triumfer, sin tids vackraste, mest överlägsna och mest oemotståndliga musiker, detta äss utan motstycke i musikhistorien? Denna tidernas störste pianovirtuos slutade ge konserter vid 35, lät med tiden prästviga sig till katolsk abbe, upplevde två av sina tre barn med Marie d'Agoult dö i tjugooårsåldern utan att han egentligen någonsin brytt sig om dem mycket eller umgåtts med dem, och förvissnade som abbe till en skrynklig käringaktig parodi på sig själv, lika långhårig som gubbe som ung dandy, lika svag för fruntimmer fortfarande som han hängt efter dem som oförbätterlig playboy, lika fåfäng som abbe som han varit som sprätt, och helt undanskymd av monstret Wagner, sitt Frankensteinmonster till svärson, som han försökte säga upp bekantskapen med; men Wagner slapp ingen så lätt, och Liszts sista vilorum blev på Bayreuths bakgård, som ytterligare en triumf för Wagner, fastän hans sista kvarlevande barn Cosima Wagner förgäves försökt avstyra detta. Franz Liszt urartade till en patetisk och löjlig lakej i Wagners uppvaktning, den sista i raden av artificiella roller som Liszt fick spela under hela sitt liv och alltid led av men aldrig kunde frigöra sig från, då han var så i grunden bottenlöst fåfäng. Hur kunde det sluta så illa?

När man närmare studerar Liszts liv finner man snart att han från början till slut är inhöljd i ett dimmoln av lögner. Han hette inte ens Liszt utan egentligen List, vilket på tyska betyder det samma som på svenska: slughet och beräkning. Hans far Adam List kom av en tysk familj och förändrade sitt namn till Liszt bara för att ungrarna inte skulle uttala det fel, när de bodde i Raiding. Fastän tyska var Franz Liszts modersmål lärde han sig det dåligt och ungerska ännu sämre. Hans ungerska nationalism var bara ett av hans många svärmerier. Hans enda riktiga språk blev ett slags kontinentalfranska, då han tidigt kom till Paris och där direkt naturaliserades till fransman. Paris var egentligen hans enda riktiga hemstad.

Men hans kompositioner är väl inga lögner heller? Som kompositör var han väl ändå något? Jo, han var tidernas störste och bäste arrangör. Hans parafraaser på andra tonsättares verk är oöverträffade. Även hans egna kompositioner är i mångt och mycket utsökta bearbetningar av andras kompositioner. Hans tekniska kunnande är formidabelt. Det är bara det, tyvärr, att han inte har någon egen originalitet eller personlig musikalisk skaparådra. Som kompositör och nyskapare av den symfoniska dikten är egentligen det enda han gör att upplösa formerna. Mendelssohn och Schumann håller sig ännu inom de klassiska formerna, och även om Chopin aldrig lär sig eller fattar sonatformen håller han sig strikt till melodiska former, medan Liszt definitivt skrotar allt sådant. Han är inte ens originell eller intelligent i sitt musikspråk som den store och alltid intressante Berlioz. Det betänkligaste med Liszts tonsättargärning är, att hos honom får för första gången tekniken företräde framför den musikaliska skönheten och estetiken. Den musikaliska tekniken blir ändamålet som helgar alla medel medan det genom självkritik härdade skönhetsidealet går förlorat.

I sin konsekventa formupplösning blir han den perfekta språngbrädan för Wagner. Med Liszt som prejudikat kan Wagner ta sig vilka friheter som helst och ägna sig åt ändlösa orgier av utsvävningar. Liszt i sin fåfänga genomskådar aldrig att Wagners tillgivenhet bara är fjäsk och karriärism; och först när denne stjal den 24 år yngre Cosima från hennes man Hans von Bülow, sin bästa vän och hjälpare, börjar Liszt försöka reagera. Men det är för sent. Wagner har knutit sitt nät för hårt omkring honom, och han kommer inte loss. Wagner har för evigt lyckats med att intimt sammankoppla Liszts namn och verk med sitt eget. Wagners nästa steg är sedan att förvandla Liszts hela liv och verk till "den store förebåderen" för Wagner.

I ett patetiskt försök att slingra sig ur nätet av sin egen fåfänga blir Franz Liszt katolsk präst. Detta är hans definitiva musikaliska kapitulation och ett patetiskt erkännande av att han givit upp. Som präst blir han aldrig trovärdig, då han fortsätter att odla sin fåfänga och hänga efter kjoityg. Hans katolska engagemang är väl bara ett av hans många svärmerier och tragiska självbedrägerier. Det mest tragiska med Liszt är kanske just att han aldrig själv kunde se hur patetisk han var. Beethoven och Tjajkovskij kunde genomskåda sig själva och dra fördel av sin distans till sina öden - båda kunde skriva "*Pathétique*"-verk; men Liszt fick aldrig någon distans utan gick i graven på Wagners operors bakgård som ett hjälplöst offer för sina egna självbedrägerier.

Därmed har vi lämnat de flesta av Liszts svaga sidor i fred. Vi har inte tagit upp hans egenskap av konjaksperiodare, hans oändliga rad av älskarinnor med sådana nummer i serien som den beryktade kurtisanen Lola Montez som slutade som en publikattraktion på cirkus, eller den spektakulära affären Olga Janina, den enda som vågade avslöja vad som dolde sig bakom abbé Liszts oantastliga fasader. Den som kanske tidigast och skarpast avslöjade Liszt var Chopin: "Det skulle vara svårt att finna en mer utspekulerad musiker än Liszt." Chopin sade nästan upp bekantskapen med Liszt när denne utnyttjade Chopins bostad för hemliga möten och övernattningar med sina älskarinnor - under Chopins föräldrars porträtt.

Men den kanske mest träffande karakteristiken av Liszt ger den psykologiske mästernbiografen Pierre La Mure: "Han menade sällan vad han sade och gjorde sällan vad han predikade. Hans försök till prästerlig ödmjukhet var tafatt och rörande. Den berömdaste pianisten i världen och sin tids störste Don Juan ansträngde sig för att bli ett helgon. Där var hans succé inte fullständig.

I hela sitt liv hade han slitits mellan ande och kött, ständigt pendlande mellan damernas sängkammare och biktstolen, ständigt på flykt från kvinnorna utan att kunna motstå deras smekningar. Medan han tillbringade timmar i bön på knä i kyrkan, läste sitt breviarium, besökte sjuka och gav allmosor åt de fattiga, satt han i smöret hos sina kvinnliga elever vid konservatoriet i Budapest, som smög violer in i hans prästrockes knapphål, som han gärna satt uppe med och drack konjak med och spelade kort med på nätterna hur sent som helst, och försummade aldrig sina porträttsittningar eller någon aristokratisk uppvaktning och använde sig av en betjänt för att klä sig, medan han för det mesta sågs med en tjock cigarr i munnen..."

Detta är den gamle patetiske narren Liszt, som Wagner ville upphöja sin vänskap med så att den motsvarade Goethes och Schillers i Weimar, Wagner, som när den anrika Düsseldorfoperan brann ner skrev till en god vän, att det enda goda med den teaterbranden var att så många judiska musiker hade förgåtts i flammorna. Vad som skiljer vänskapen mellan Goethe och Schiller från den mellan Liszt och Wagner är, att Goethe och Schiller aldrig lyckades med vad Liszt och Wagner ständigt lyckades med, nämligen att skämma ut sig.

Hur var det då med den vackra legenden om att Beethoven skulle ha varit med om en konsert med underbarnet Liszt och efteråt djupt rörd ha stigit upp på podiet och kysst Liszt på pannan? I beaktande av alla de lögner och legender som Liszt under hela sitt liv uppfann och odlade om sig själv ter sig även denna episod som

ganska tvivelaktig, i synnerhet som Beethoven 1822, när det skulle ha ägt rum, då redan var fullständigt döv.

Trots all denna överdrivna fåfänga, som så dominerar Liszts hela liv från vaggan till graven, trots att hans makalösa segertåg över världen som den största pianisten genom tiderna mest utmärktes av krossade pianon, splittrat trä, brusten pianotråd och ett överdåd av svimmande hysteriska fruntimmer, lyckades han även åstadkomma en och annan god komposition. I första rummet står då hans ungerska rapsodier, makalöst granna arrangemang av ungerska danser och teman och det bästa uttrycket för hans kanske mest positiva svärmeri för Ungern. Vissa av hans mindre pianokompositioner, som "*Liebestraum nr 3*", "*Consolation nr 3*", "*Les Funérailles*", "*Valse Impromptu*" och konserttyden "*Un Sospiro*" närmar sig den fina Chopinska lyriken dock utan att nå ända fram men kommer dock att hålla sig som klassiker på pianorepertoaren för alltid, liksom hans enda sonat i h-moll, kuriöst nog hans sista pianokomposition, som hade kunnat bli inledningen till något ordentligt. Av hans symfoniska dikter är det väldigt få som håller, främst kanske "*Les Préludes*", medan dock hans stora "Faustsymfoni" trots allt försäkrar honom en plats bland de främsta även i den symfoniska orkesterrepertoaren.

En präst har ordet (med anledning av Judas Iskariot)

Med anledning av er artikel om Judas Iskariot får jag meddela följande.

Er så kallade "tidskrift" är fullkomligt absurd. Hur kan ni med, att offentliggöra och sprida en sådan gallimatias? Den är ju rent anarkistisk. En sådan smörja är dödfödd, och ju förr ni upphör med den, desto mindre blir era ekonomiska förluster. Tänk på det.

Det skrämmande med herr Johannes Westerbergs - (existerar han för resten i sinnevärlden? Som "teolog" verkar han minst sagt kryptisk -) artikel om Judas är att den är ovedersäglig. Fastän den är hur lögnaktig som helst går den inte att motbevisa. Det enda man kan bjuda mot den är att det är "troligast" att Judas ändå bara var en ond förrädare som sedan ångrade sig i förtvivlan och bara därför hängde sig.

Det farligaste med er artikel är att den berövar apostlarna all deras trovärdighet. Efter en sådan artikel är det till exempel lätt att falla för frestelsen att börja spekulera i om aposteln Johannes (er skribents namne) eventuellt var fikus, som just Anthony Burgess har gjort. Detta är inte acceptabelt.

Det starkaste invektivet mot er Judas-framställning är dock Judaskyssen, där Jesus otvivelaktigt tar avstånd från Judas initiativ och säger: "Förräder du mig med en kyss?" Detta kan knappast bortförklaras med att det skulle vara påhittat av evangelisten, då han eller någon av hans kolleger knappast kan beskyllas för att ha farit med någon beräknande lögnaktighet.

Det kan kanske roa er, som är engagerad i Annedals församling, att veta, att skeendena i denna församling håller på att försätta hela statskyrkan i gungning. Dess kyrkoherde är stämd för förtal av en annan präst, och denne har redan fått rätt mot sin biskop i Göteborg som försökt tysta ner förtalsskrifter. Rätten till yttrandefrihet kan få mycket att sippra ut från Svenska Kyrkan som inte är hälsosamt för någon, i synnerhet inte när kyrkans förtöjningar vid staten håller på att slängas över bord.

När kyrkan är fallen och kristendomen upplöst, tänker Ni då bilda en ny kyrka på grundval av förrädaren Judas Iskariots martyrium?

- utan önskan att personligen framträda offentligt,

en präst i Svenska Kyrkan.

Fritänkarens hållning i denna fråga. Johannes B. Westerberg försöker knappast etablera nya dogmer. Det enda han vill, vilket vi kan försäkra som känt honom i 16 år, är att komma närmare sanningen. Enkom för att utröna om det kunde ligga något till grund för ryktena om att Jesus verkat i Indien reste han dit för att lägga ner årtal av forskning i ämnet. Till dogmatikernas stora lättnad har han aldrig funnit bevis men dock mycket som talar för det. Till detta kommer då dessa obehagliga överraskningar som han snubblat över på vägen, som *Ahmadiya*-islams tradition att Jesus dött vid hög ålder i Srinagar, Kashmir, och de esseiska uppgifterna om hur Judas ensam av lärjungarna varit initierad i Jesu döds mysterium i förväg men inte kunnat stå ut med en medhjälp däri i praktiken. Vi menar att just Judaskyssten mer än något annat antyder Judas goda avsikter och vilja, att detta skulle vara hans farväl och önskan om lycka till på resan till Jesus, och att innebörden av Jesu svarsord kan diskuteras: han kan ha blivit rädd för Judas farliga gest, blivit tagen med överraskning och garderat sig med att hålla på sin roll. Innebörden av hans ord kan exempelvis tolkas: "Judas, förråd oss inte!" eller, "Mer diskretion, om jag får be, Judas!" Vi överlåter vidare tolkningar och utläggningar åt teorins upphovsman Johannes i Indien.

Men det kanske viktigaste argumentet i hela frågan är detta: om det verkligen råkar vara så att Judas Iskariot i 1960 år varit orättvist fördömd och hänvisad till helvetet för evigt under oupphörliga förbannelser av alla kristna människor och kyrkor i världen, så är det väl hög tid på att han får någon form av upprättelse? Här föreligger ju uppenbar risk för att detta kan vara det värsta fallet av mobbning (och av en död man dessutom) i historien.

För övrigt bör det tilläggas, att vår tillskrivande präst i Svenska Kyrkan håller med Fritänkaren på en punkt: att åtgärder mot kyrkomusiken eller dess musiker är det mest självdestruktiva kyrkan kan ägna sig åt, då egentligen kyrkomusiken ensam upprätthåller den lilla andlighet i kyrkan som finns kvar.

Rapport från Levanten (om Cypern, Turkiet och Israel)

Det har talats mycket om olika enklaver i Bosnien av förtryckta minoriteter inom av serber eller bosnier ockuperade områden. En enklav som glömdes bort från början var de greker som stannade kvar på norra Cypern när turkarna invaderade ön 1974.

De var från början 12,289. Efter tjugo år 1994 var de bara 715. Vad hände med de 11,754 övriga?

Många bara försvann. Fallet med de försvunna grekcyprioterna på den av turkar invaderade delen av ön är föremål för ständig utredning. Av de 11,754 som inte blev kvar är 1619 försvunna utan ett spår, däribland många kvinnor och barn. Av dessa var 315 över 60 år gamla och 27 under 16. Andra påträffades så småningom i turkiska fängelser utan att de hade gjort något.

Det vanliga var emellertid att de kvarvarande grekerna trakasserades tills de gav sig iväg frivilligt och därmed överlämnade hem och härd och egendom åt turkarna. De som alltjämt stannar kvar har vägrat att göra detta och har fortsatt att uthärda trakassering i 20 år. De flesta är idag åldringar ute på den nordöstra udden.

De turkar som stannat kvar i södra Cypern har inte rönt en liknande behandling av grekerna, som till och med vårdar turkarnas moskéer, medan kristna kyrkor på norra Cypern i regel skövlas ihjäl.

Samtidigt fortsätter turkarna på fastlandet sitt utrotningskrig mot kurderna med stöd främst av USA, som tror att kurderna odlar en marxism och en muslimsk fundamentalism att vara rädd för. Den enda sanningen om turkarnas propaganda om detta krig är att det var kurderna som inledde det - efter att i årtionden eller

århundraden ha varit utsatta för turkarnas förtryck och trakasserier. Att slå ifrån sig med våld var till slut kurdernas enda möjlighet till självförsvar.

Samtidigt öppnar Europa porten för Turkiet in i EU till det turkiska militäretablissemangets stora belåtenhet, som håller Tansu Ciller om ryggen - hon är deras attraktiva galjonsfigur. Europa lät sig skrämmas till att göra detta även av "faran" för muslimsk fundamentalism i Turkiet vars parti Valförspartiet ändå växer.

Europa känner inte turkarna i Turkiet och har glömt Konstantinopel 1453. Det är bara de enklaverade grekcyprioterna och kurderna som känner turkarna i Turkiet. De bästa turkarna lämnar Turkiet. Vanligen är det så att flyktingar är de bästa mänskorna i det land som de flyr från.

"Jag vet att Turkiets regering talar med två tungor; en med väst, en annan med det egna folket. Jag har själv släktingar och vänner som har torterats och mördats. Politikerna är principiösa och kan ändra sig över en natt. De har tusen ursäkter för att inte vilja demokratisera landet." - *Serefhan Ciziri, Huddinge.*

Amnesty International befarar att det bästa tillfället att få till stånd förändringar för mänskliga rättigheter i Turkiet har gått förlorat i och med att tullunionen med EU röstades igenom.

Samtidigt avvisar Sverige Åsele-kurder för att de ljugit och sagt att de kommit från Irak när de i själva verket kommit från Turkiet. Sämre har väl aldrig ett flyktingärende skötts i Sverige.

Enligt många gemene man i Israel är Yigal Amirs värsta brott inte mordet på premiärminister Rabin utan att han därigenom gjort premiärminister Rabin till martyr för fredsprocessen. Därigenom har Yigal Amir lyckats med motsatsen till sina avsikter: att ge kritiken mot fredsprocessen ett definitivt dråpslag.

Därmed har Israels ytterlighetsrörelser ytterligare polariserats, och även om ett inbördeskrig knappast är överhängande skönjer man dock de allt klarare konturerna av Israels två jämnstarka men oliksträvande dominerande rörelser: den fredsbevarande internationalistiska och den nationalistiska antiarabiska. Så länge demokratin håller i Israel lär dock även Israel hålla.

För övrigt gratulerar doktor Sandy Sverige till att av misstag ha släppt igenom ett knarkliberaliseringsbeslut i EU-parlamentet. Sverige var mest emot detta beslut, men en svensk var sjuk, en annan var frånvarande av okänd anledning, en lade ner sin röst, en var frånvarande i protest mot Frankrikes kärnvapenprov, och en tryckte på fel knapp. Resultatet blev en majoritet för beslutet med röstsiffrorna 192-191.

Heja Sverige!

John Bede slår larm

"Din naivitet förvånar mig. Hur kan du ge dina läsare illusioner om att drogtrafiken skulle vara under kontroll när den expanderar mer än någonsin? Här på Irland fortsätter före detta IRA-kämpar att mörda varandra men inte för Irland utan för droger, vilket till och med Time International har uppmärksammat. Hela Europa importerar mera droger än någonsin, som om det hade råd med det, medan EMU går åt helvete. Var är din realism, min så observante kollega?"

Sedan IRA-kriget tog slut har jag forskat i fenomen som detta, vilket har fört mig i intim kontakt med satanister - det finns ingen rörelse i världen som mer effektivt propagerar droger än den organiserade satanismen. Fåfängt har jag sökt efter något gott eller konstruktivt hos satanister. Deras dragningskraft är skrämmande Keltisk - en sorts nostalgi till gamla tider av naturmystik och magiska riter. Även deras moraliska frihet utövar en dragningskraft - för satanister är allt tillåtet, och den enda last jag inte

har funnit hos dem är ritualmord. Allt kan de anklagas för men inte detta. Enligt min mening är deras huvudsakliga dragningskraft deras betoning av det sexuella - för dem är den enda saligheten och paradiset rituellt samlag. Sexuellt har de inga skrupler och inga begränsningar, och det är oemotståndligt.

Det var någon tid sedan nu jag senast såg något nytt avsnitt av vår "Gotisk historia". Håller du eller dina läsare på att tröttna? - Din tillgivne, *John Bede*."

(övers. från engelskan.)

John Bede menar att drogmissbruket är en typisk välfärdssjukdom, som uppträdde som civilisationssjukdom i västerlandet på 60-talet, när välståndet gick till överdrift efter 50-talets återuppbyggnad efter det andra världskriget. Han tror inte att denna "välfärdssjukdom" kan botas med mindre än att välfärden och "bortskämdheten" upphör.

Med anledning av hans gotiska förfrågan fortsätter här hans gotiska historia.

Gotisk historia, del 27, av John Bede.

9. Från Björn till Humble

Och Björn sörjde mera över Karl än över hela sin utrotade familj. Men mer än han sörjde över Karl sörjde han över hela Atles utplånade ätt. Däröver sörjde han som Atle själv skulle ha sörjt. Ty var inte Atle den mest lysande av alla landets regenter? Hade inte han varit den mest arbetsamma, dugliga och mest älskade av alla? Han om någon hade förtjänat en evig familj att fortsätta hans verk. Det var ju han som byggt den magnifika Uppsalen och givit Uppsala dess namn. Men utrotningen av hans familj hade varit en naturlig följd och utveckling, och ända sedan dess har varje duglig enväldshärskare i historien rönt samma öde som Atle. Såsom Atles hus utplånades från jorden, så utplånades även Salomos lysande hov, Roms lysande kejsarhus och den ryska tsarätten Romanov från jorden. Det hjälpte inte vad de än gjorde som var gott.

Som konung blev Björn synnerligen god. Han gifte sig med den vackra Linda från skärgården, och tillsammans fick de barn på barn. Men när han fött fyra söner och gjort mycket gott för sitt land och byggt upp mycket som varit förfallet och återställt det mesta som under striderna mellan Oden och hans bröder ruinerats, ville han inte vara kung längre.

"Jag är trött på all ofrid, allt jäkt och ståhej, all stress och alla plikter. Jag är trött och sjuk och längtar efter frid."

Och så resignerade Björn och trädde tillbaka och flyttade bort från Uppsala. Han medgav att han lämnade mycket ogjort, men han sade: "Må den fullborda vad jag lämnat ogjort som därtill är bättre lämpad än jag." Och så lämnade han gården. Han delade inte med någon sin verkliga hemlighet: att han var bittert besviken på sitt eget folk, som så gärna glömde sin egen historia, som offrade vilka värden som helst bara för att få roa sig, som odlade fördomar hellre än kunskap, som struntade i runorna och deras disciplin, och som hellre hängav sig åt besvärjelser, trolldom, vidskepelse och svart magi än den enda religion som gav människan en identitet.

Han flyttade ut i skärgården med sin hustru till sin hustrus familj och levde där med dem för resten av sitt liv. Han tillbringade sitt liv efter resignationen med att vidareutveckla Odens runor. Tidigare hade man endast ristat dem, men han uppfann ett nytt tunt och fint material av trä som han klottrade runor på med smuts. Likaledes inledde han bruket att skriva dem på linne och andra tyger.

Först skrev han ner sin frände Karls sorgliga historia, på det att den skulle bevaras oförvanskad åt eftervärlden och att alla missförstånd om hans öde skulle elimineras. Han upphörde aldrig att sörja över Karls sorgliga öde, hans tragiska

motspänstighet mot allt vad kunskap hette. Sedan skrev han Odens historia av samma skäl och därefter hela sin familjs historia ända sedan Noaks dagar. Men den historien blev han aldrig färdig med. Han planerade att engagera skrivare som kunde kopiera allt vad han skrev, så att skrifterna skulle förefinnas i flera exemplar, men så långt kom han aldrig. Bara en bok blev skriven, och den blev inte färdig. Han dog åttioåttårig.

Han hade hela sitt liv haft lysande planer och idéer, men han hade alltid haft svårt för att förverkliga dem. Ty hans livs största bekymmer hade varit hans lättja. Han tyckte bättre om mat och kvinnor än om arbete, och det sinkade de flesta av hans planer. Han hade tänkt skicka några skepp till sin ättefader Noaks hemland, för att från det fjärran heliga österlandet skaffa några lämpliga präster att vidmakthålla Uppsalas anrika religiösa traditioner med, men det blev ingenting av med det. Det hade varit hans största plan och älsklingsplan, i synnerhet emedan han ansett att det skulle vara enda möjligheten att hindra folket från att sjunka ner i total vidskepelse och primitiv hedendom.

När han resignerade fick hans äldste son Göte överta gården. Men ännu en sak är att säga om Björn. När han flyttat ut till skärgården med sin hustru födde hon åt honom en son som hade så rosiga härliga kinder att de gav honom namnet Ros. Han blev sedermera en stor hövding där över öarna norrut, och han grundade nästan ett eget rike som han gav egna personliga sjölagar åt. Och Ros släkte blev ett kraftigt råbarkat sjöfararfolk, och i hans hemskärgård råder Roslagen ännu idag.

Göte, som var född i årets andra måne, och som hade fötts med segerhuva, var en kvinnohatare. För honom representerade kvinnan allt ont i livet, som måste leda till moraliskt fördärv, oordning, undergång och hopplöshet. Hans förakt för allt vad kvinnor hette var gränslöst, och samtidigt var han en handlingens man utan motstycke. Men han var rationell och inte grym.

Än fanns det människor kvar i landet som fullt och fast trodde att Oden varit ond och haft orätt och att hans bröder haft rätt. Ännu red det omkring här och var svarta maskerade rövare och banditer, mördare och parasiter, som ännu var kvar från Odens bröders onda blodiga dagar. På alla dessa lät nu Göte anställa en skoningslös jakt. Han var fast besluten att utrota allt ont, all förvillelse och all brottslighet ur landet, och så energisk och effektiv var han att han verkade kunna lyckas. Överallt jagades och infångades laglösa fridstörare som halshöggs vid närmaste stubbe. I alla de fall där nidingarnas nidingåd var självklara behövdes det ingen rannsaking, men för att missbruk ej skulle kunna ske eller misstag begås instiftade Göte ett slags domstol där han själv dömde alla. Alla svarta bovar måste föras fram till honom, så att han själv fick tala med dem så att de fick en chans att visa att de var oskyldiga om de var det. Alla som hjälpte till med att jaga och infånga skurkarna fick av Göte en frikostig belöning i början, men med tiden frångick han den proceduren emedan den visade sig onödig. Hans anda inspirerade landet så att de flesta hjälpte till med utrotningen av de onda minnena utan att kräva belöning. Det blev till en sorts korståg i det egna landet. Och en dag var landet fritt från brottslingar. Göte hade lyckats med det omöjliga: den totala friden var återställd och utan att det hade kostat speciellt mycket.

Dock fanns det i landet nu en sådan mängd människor att landet inte räckte till. Allt oftare kom Göte på folk med att bränna ner ovärderliga och heliga ekskogar. Detta problem gick honom mycket djupt till sinnes. Så kom han på lösningen:

"Ut till havs!" kungjorde han. "Kusterna sträcker ju sig i oändlighet både åt norr och åt söder! Far ut i havet och befolka ännu icke befolkade kuster!"

Och för detta pläderade Göte synnerligen mycket. Och många lydde hans råd, packade sig iväg från de trånga hemmen och det eviga kivanDET med grannarna och sökte sig nya fält att odla vid nya kuster. Utvandrarerna seglade mest söderut och började bryta sig ny mark ända så långt ner som vid nuvarande Bråviken. Och med

tiden blev utflyttning allt populärare. Snart kunde de som inte velat skilja sig från sina anfäders gårdar äntligen andas igen och leva i fred för sina grannar.

Näst kvinnor avskydde Göte allra mest feta personer. Med åren blev han allt strängare mot fetknoppar. Feta kvinnor föraktade han så totalt att han helt ignorerade att de fanns, men så snart han såg en fet karl på sin väg klev han ner från sin höga häst och satte tjockisen i arbete och exercis. Han hade ett helt lag av dubbelhakegubbar arbetande på sina åkrar, som han inte återgav friheten, förrän de såg ut som människor igen och kunde arbeta normalt utan att flåsa. Man kan säga, att under Götes tid blev det kriminellt att vara fet.

Många tyckte att Göte var hård och despotisk, men åt det skrattade han bara och sade:

"Om ni inte tycker om mig så döda mig bara, som ni dödade vår fader Oden! Men vet, att ju hårdare ni opponerar er mot den som tagit på sig att leda er rätt, desto värre herrar skall det komma efter honom, som får förtryckare som jag att framstå som milda helgon i jämförelse. Så tag vara på när ni en gång har en kung som heter duga i stället för att självdestruktivt planera ert intressanta kungahus undergång."

Men de flesta kunde uppskatta Götes hårdföra käckhet och ville inte förlora honom eller ha någon annan.

När han var över de femtio realiserade han äntligen sin fader Björns älsklingsprojekt: att skicka ett sällskap till den helige Abrahams folk i Österlandet. Han valde ut en grupp på tolv personer, av vilka en var hans älsklingsbrorson Fred och de andra elva ytterst nära förtrogna och släktingar; och han gav dem ytterst noggranna anvisningar om hur de skulle färdas. De skulle färdas till havs samma väg som Odd tagit när han färdats från Ismaels land hemåt: de skulle följa alla kuster söderut tills en öppning åt öster mellan två stora klippor visade sig, och därifrån skulle de följa sundets södra kust österut ända tills de kom fram till Egyptens land. Där skulle de stanna och fråga sig för innan de fortsatte österut. Egyptens land skulle lätt kännas igen på den stora flod som gav det rika landet allt dess liv.

(I nästa avsnitt följer deras spännande konfrontation med Faraos Ramses II.)

John Bede kommer också med följande överraskande stöd för J.B.Westerbergs Judasteorier:

"Äntligen någon som vågar ifrågasätta evangeliernas trovärdighet! Jag ger honom mitt fulla stöd! Här är mitt bidrag:

Johannes 12:4-6 som slutar: 'han var en tjuv och plögade taga vad som lades i penningpungen, vilken han hade om hand,' (om Judas Iskariot).

Även om det kan ha varit sant, så är det ett märkligt yttrande av en helig apostel om en annan apostel efter dennes tragiska död. En sådan anklagelse kräver bevis, men eftersom Judas hade hängt sig kunde han inte försvara sig, och ingen av de andra apostlarna försvarade honom heller. Är det då tänkbart att Jesus skulle ha anlitat och behållit en lärjunge som stal ur lärjungarnas gemensamma kassa? Det är mera troligt att anklagelsen är en lögn än att Jesus skulle ha behållit en sådan. Enligt min åsikt är denna enda vers tillräckligt för att hela Johannesevangeliets heliga auktoritet bör ifrågasättas.

Och varför finns denna vers? Det finns bara en förklaring: St. Johannes måste ha hyst avundsjuka mot Judas. Men St. Johannes var lärjungen som Jesus älskade, enligt St. Johannes. Detta leder oss till att tro, att St. Judas mycket väl kan ha varit lika mycket älskad av Jesus som St. Johannes.

St. Lukas evangelium är det mest charmerande och vackra av dem dels genom att det är så fullt av anekdoter och liknelser som de andra inte brydde sig om att bevara. Vad som gör Lukas tvivelaktig är hans 'Apostlagärningar', som tydligt är partiska för Paulus på bekostnad av Petrus i sitt nedtystande av den första kristna schismen

mellan dessa två, så att Petrus överges medan Paulus ensam får hela scenen. Dessutom är denna bok ofullbordad. Det är omöjligt att ta St. Lukas på allvar efter 'Apostlagärningarna'.

Därmed återstår St. Mattheus och St. Markus som de enda vederhäftiga evangelisterna, som vår vän J. Westerberg så korrekt har påpekat.

Jag vet även att det finns en Jesusgrav i Indien. Varför skulle väl hinduerna hitta på och konstruera en sådan grav om inte Jesus lik låg i den? Kan Mr. Westerberg besvara den frågan?"

(J.B.Westerberg och John Bede har aldrig träffats. *Red.anm.*)

Stormiga möten i Letnany-förlaget

Då det ingår i Letnany-gruppens grundläggande stadgar att dess möten ej bör protokollföras har dessvärre dessa möten ej direkt kunnat leda till någon överlevande protokolldiarieföring. Å andra sidan har det föredömliga exemplet noterats över hela landet och av Kammarrätten att ej heller biskopar alltid diarieför viktiga protokoll. Emellertid kan man redan konstatera, att det knappast råder någon flod i förlagets kassa, i synnerhet inte då flera medansvariga ägnat sig åt lösaktiga eller felaktiga förbindelser i olika ekonomiska sammanhang - vilket för oss över till Fritänkarens bedrövliga ekonomi.

Fritänkarstatistik

Det har konstaterats, att Fritänkarens bokslut för 1995 (- 4213 kronor) inte ens hade balanserats om erlagda skatteavgifter hade undvikits (1865 kronor). Följaktligen vågade kassören inte ta upp denna fråga på förlagets redan tillräckligt i storm och gungning varande möten. Det gäller att se positivt på saken. Prenumeranterna blev dock tre fler 1995 än 1994, om dock även fler prenumeranter 1995 föredrog att ej betala full prenumerationsavgift. (Årsprenumerationsavgifter på 25 kronor förekom. Till detta problem har förlaget ej tagit ställning, då det ju som bekant även har andra ekonomiska problem.) Den ljusa sidan av saken är dock att hela 30 stycken (!) av de som var med från början fortfarande hänger med. Dessa 30 alltjämt levande veteraner är vi särskilt tacksamma. Vi ber våra läsare notera, att en erlagd prenumerationsavgift för Fritänkaren inte innebär någon ökad vinst för denna utan endast en minskad förlust. Dock åtnjuter förlaget numera Föreningsbrevsrättigheter, som dock endast gäller inrikes, vilket inte innebär en större besparing än 100 kronor i månaden. Om Fritänkaren ännu kan fortsätta efter jul 1996 är, liksom grisens öde, därför kanske mera en trosfråga än en visshet.

Slut på rapporten.

Plutoniska problem

Det passar bra att framlägga dessa efter den ekonomiska årsrapporten, även om dessa olika bedrövligheter knappast jämnar ut varandra. Problemet med plutoniet är, att mänskligheten under 50 år ägnat sig åt att framställa det högradioaktiva ämnet, som är ett helt artificiellt grundämne, som aldrig funnits på jorden tidigare. Människan ägnade sig nitiskt och frikostigt åt denna framställning för att därav förfärdiga kärnvapen, närmare bestämt omkring 60,000 stycken, den överväldigande merparten i USA och dåvarande Sovjetunionen. Sedan Gorbatjovs tid har man ägnat sig åt att försöka montera ner alla dessa obehövliga och absurda kärnvapen, närmare

bestämt omkring 30,000 stycken. Allt har kunnat monteras ner utom plutoniet. Då, efter 40 års framställning av plutonium för 60,000 atombomber, tvingas vetenskapsmännen för första gången ställa sig frågan: vad ska vi göra med allt plutoniet? (Samma problem inom arkitekturen inför alla Le Corbusiers monster och Amerikas jordbävningssäkra oeroderbara 200-meters skyskrapor: "How do you take the darn thing down?") Genom att det är ett så konstgjort grundämne som det är bryts det nämligen inte heller ner på ett naturligt sätt utan bara under en tidsrymd av 250,000 år. En enda atom plutonium bryts alltså inte ner under en människas hela livstid utan möjligen under 3500 livstider.

Detta är problemet. I Japan försökte man bagatellisera problemet och förklara att den plutoniska faran var överdriven, att plutonium inte alls var så farligt och att det till och med kunde passera obemärkt genom matsmältningsapparaten utan att vålla några problem. För att bevisa denna tes drack en berömd japansk vetenskapsman i TV en drink spetsad med plutonium. Han dog. Då fick japanerna tänka om.

Det finns fyra möjligheter att göra sig av med plutonium. Det första är det sämsta: att smälla av det med de kärnvapen det ingår i. Det andra är att skicka det med raketer som avfall till solen. Om då raketen exploderar vid uppskjutningen, som Challenger, kan en hel kontinent få radioaktivt nedfall och totalförörensas, så det sättet är inte heller så bra. Det tredje sättet är att lagra det. Det är det vanligaste sättet, och det finns ett antal plutoniumlager med plutoniet i tunnor i stora bunkrar, där det bevakas dygnet runt och bara väntar på att någon terrorist eller tjuv ska bryta sig in och ta det. I Ryssland är bevakningen sämre eller obefintlig. Det fjärde sättet är återanvändning i kärnreaktorer, men det krävs många återanvändningar innan det är oskadliggjort.

Vad denna plutoniumframställning under 50 år har kostat ekonomiskt kan man kanske få ett hum om, när man betänker, att det kostar 300,000 dollar att montera ner en enda kärnvapenbestyckad missil. Det diskuteras vad som är dyrast: att framställa plutonium och kärnvapen eller att skrota dem. Troligen är det ännu dyrare att skrota dem.

Och denna framställning har mänsklighetens ledande politiska krafter ostraffat hållit på med i 50 år, medan de struntat i global miljöförstöring, våldssvält och kulturvärderingar. Det säger sig självt, att den angelägnaste uppgiften i världen för vetenskapsmän och forskare vore att finna ut ett mer effektivt sätt att oskadliggöra ämnet. Om människan själv lyckas hitta på att skapa detta ämne måste hon väl också kunna finna på ett sätt att komma till rätta med det.

Filmer (8 st.)

En av huvudpersonerna i "*The Hills Have Eyes*" (1977) heter Pluto. Han är en vanskapt och flintskallig ung jätte, ungefär som en monstros skinnskalle, och dessutom är han dum i huvudet. Han tillhör en familj av "mutanter", en familj som kommit till i fel ögonblick på fel ställe, i närheten av atombombssprängningarna i Nevadaöknen när dessa var aktuella. Filmen har fått kultstatus genom sin skickliga regi och manus. Tyvärr kommer dock just det väsentliga med filmen - mutanternas förtvivlade protest och uppror mot det samhälle som gjort dem till vad de är - bort i de skickligt upptornade rysligheterna.

Vi har tidigare behandlat filmen i Fritänkaren men ofullkomligt, då vi då inte såg filmen till slut. En familj bilar genom Nevadaöknen, kommer fel, fastnar och blir ett lätt byte för egendomliga "mutanter". Regissören Wes Craven hade även skrivit manus och hade inte fuskat i något av hantverken. Bäst är dock hundarna Beauty och Beast, där Beauty blir ett offer men Beast den gruvligaste av alla hämnare. Det blir han som tar kål på Pluto.

En annan science fiction-liknande historia var Bertrand Taverniers *"Deathwatch"* (1980) med Harvey Keitel och Romy Schneider. Emellertid var denna historia inte trovärdig. En reporter får en filmkamera inopererad i ögat för att med den kunna följa med en döende persons sista dagar utan att hon vet om det, medan hela världen ser hennes rafflande dödskamp i TV. Emellertid står en mänsklig blick aldrig stilla, och för att kunna förmedla henne i TV måste Harvey Keitel stirra på henne hela tiden. Hela idén är förryckt. Bertrand Tavernier är måhända den intelligentaste av franska filmskapare, men det är inte alltid han är realistisk eller human.

Något mera realistiskt än *"Deliverance"* ("Den sista färden", John Boorman 1972) får man emellertid leta efter. Den har kallats Boormans bästa film och är det kanske i vissa avseenden, men även i andra av hans filmer har man sett prov på hans intima förståelse och känsla för naturens dunklaste och vildaste krafter, (främst *"The Emerald Forest"* och *"Excalibur"*). *"Deliverance"* är emellertid tveklöst hans mest realistiska och naturalistiska film.

Lika realistiskt var Richard Lesters högintressanta skildring av *"Cuba"* under dess förra regims sista dagar 1959 med Sean Connery som observant främling. Hela den enastående dekadensen hos Battistaregimen åskådliggöres mer än väl medan man knappast upplever Castroregimen som mera försonlig.

Betagande och gripande var den vackra trädgården och dess människor i Vittorio de Sicas kanske sista film *"Il giardino dei Finzi-Contini"*, en sann historia om två judiska familjers öden i Ferrara under andra världskriget. Den ena, förmögen och lojal mot Mussolini, gick under till sista man, medan den andra, en fattig, gjorde motstånd och överlevde.

Sam Peckinpahs version av andra världskriget i *"Järnkorset"* (1977) med James Mason, James Coburn, David Warner och Maximilian Schell som tyska officerare på Krim när östfronten kollapsade var mera spektakulär i sina övermåttan blodiga slow-motion-realistiska skildringar av hur slagen kunde gå till men bjöd på överraskande intressanta mänskliga inblickar i hur dessa tyska människor fungerade. Intressantast var James Coburns konvalescens på ett sjukhus efter en granatchock, där han är så förvirrad, att han fullständigt förväxlar verkligheten, drömbilder och minnesbilder med varandra, vilket Sam Peckinpah går in i och åskådliggör helt suveränt.

Mänskligt intressantast var väl ändå *"No Love for Johnnie"* om en brittisk karriärpolitikerns (Peter Finch) invecklade turer i klorna på politiska bläckfiskar och kvinnliga trask med åtskilliga whiskyroggar för att nyktra till emellan. Det är väl Ralph Thomas bästa film (1960) och en av Peter Finch's mest minnesvärda rollprestationer.

Slutligen har vi den bästa filmatiseringen av *"Greven av Monte Christo"* från 1934 med Robert Donat. Problemet med denna historia är boken, som börjar som den mest spännande av alla Dumas' romaner men sedan svamlar ut i eländiga salongsintriger, där den största besvikelsen är att Greven och Mercedes aldrig återfår någon intim kontakt. Fastän de får detta i denna film kan dock inte heller denna höja sig över Grevens och Dumas' fallgrop, att förfalla till övermodig intrig-ondska tack vare tillgången till en omätlig förmögenhet. Alexandre Dumas läste själv med förtjusning om sin *"De tre musketörerna"* på äldre dagar men kastade med förtrytelse ifrån sig Greven när han väl blivit den demoniske Greven av Monte Christo. Denna maktberusning, självförhävelse, självsäkra manipulering av andra människors liv, och detta omåttliga övermod äcklade till slut även själva författaren, som inte själv skrev de båda fortsättningsromanerna.

Vi fick tyvärr inga biljetter till Göteborgs Filmfestival i år men hoppas ändå kunna ha sett Claude Lelouchs *"Les Misérables"* med Jean-Paul Belmondo till nästa nummer.

Krisresan, del 5: Sicilien.

Min tur med resällskapet höll i sig ända till Palermo. I Brindisi festade jag runt ordentligt med en praktfull middag hos Ginos i vanlig ordning, som sig bör i Brindisi. Min värdinna där känner vid det här laget igen mig varje gång, och det är en sann njutning att gästa hennes ställe som är som ett museum överbehängt av gamla minnen och ordspråk och främst av allt brev och kort från hela världen av tacksamhet och som komplimanger för Ginos utomordentliga kök.

På tåget fick jag sällskap av två pratlystna damer, som höll låda ända till klockan 03.00. Den ena var från Catania och tämligen enfaldig men hjärtegod, medan den andra hade rest över hela världen och nu senast varit på en konferens i Glasgow. Hennes engelska var perfekt, vilket är ovanligt för en italienska, och hon hade även varit på akademiska symposier i Los Angeles, Brasilien och andra häpnadsväckande ställen. São Paulo hörde inte till hennes favoritstäder. I Italien älskade hon mest Florens och Rom, men hon medgav, att även dessa ypperliga städer hade förstörts mycket av biltrafikens förbannelser, medan jag höll på Venedig som idealstad och föregångsexempel - utan en enda bil.

Det regnade i Palermo när jag kom dit, vilket är mycket ovanligt för Sicilien i september. Jag hade inte ringt för att förvarna om min ankomst, då det var söndag i Brindisi, vid framkomsten till Palermo försökte jag ringa två gånger varvid Nino var ute båda gångerna, varför jag beslöt att gå till hans kontor. Där blev jag desto bättre mottagen med överväldigande generositet och service som vanligt, då vi ju inte hade setts på ett år. (När jag senast besökt Italien i påskas hade han rest till Australien.) Tyvärr fungerade dock inte min gamla pension längre, då innehavarens broder hade dött och han därför inte orkat skaffa sig ny licens för verksamheten, varför denna var nerlagd tills vidare. Det skulle betydligt försvåra mina livsviktiga mellanhavanden med musikprofessor Bellassai, som jag kanske därigenom inte skulle få träffa denna gång, då signor Salvatore Traina var min viktiga kontaktman i förbindelsen, då professorn bodde i samma hus som Trainas pensionat.

Vädret blev inte bättre under min séjour i Sicilien, men på onsdagen tog jag ändå chansen och reste längst ut till Marsala på Siciliens västkust. För två år sedan hade jag fått en inbjudan dit, det hade inte lyckats för mig att komma dit tidigare, men nu tog jag chansen. Min vän Salvatore kom mycket väl ihåg mig och blev eld och lågor över att jag besvärade mig att komma hela vägen, (tre timmar med minitåg från Palermo,) och fastän han arbetade från 5 på morgonen till 6 på kvällen blev jag furstligt mottagen av hela hans familj. Hans far var keramikarbetare och -lärare, hans mor var den mest underbara lilla mamma man kan tänka sig, och han hade även en lillebror på 15 år.

Varje resa har sin höjdpunkt, och denna resas blev kanske just besöket i Marsala hos denna genuint sicilianska familj, som levde helt nära naturen utan att ha lyckats bli förstörda av civilisationens dekadenta förbannelser som materialism och TV-hjärntvätt. Salvatore hade arbete och studier att sköta men var även fiskare och vinodlare, och han presenterade mig genast för sin bästa vän, som brukade fara ut och fiska med honom. Vinåret lovade att inte bli alltför dåligt för Siciliens del, då regnet inte varit alltför våldsamt, medan exempelvis Greklands vinskörd hade drabbats av katastrofala hagelstormar, som reducerat både skörden och turismen med nästan 40 procent.

Vi diskuterade allt hemma hos familjen den kvällen, och fadern Franco var väl insatt i det här med musik. Han underkände Wagner även om han tolererade de andra tyska mästarna, som dock varit mest verksamma i Wien i Österrike, medan dock Italien förblev musikens förlovade moderland, där till och med en så tysk stormästare som Händel hade lärt sig allt. Wagners operor kan bara skrikas och vrålas, och man lyssnar sällan frivilligt till en sådan mer än en gång rätt igenom,

medan man aldrig tröttnar på de italienska operorna och allra minst på Puccini. Vi var helt överens på denna punkt.

Han förhörde mig noga om min musikaliska verksamhet och i synnerhet om hur det förhöll sig med mitt framtida komponerande, varvid jag måste erkänna, att jag aldrig skulle kunna fullborda eller avsluta min sista komposition.

Marsala är en liten stad på 90,000 invånare, äldre än romartiden med intressanta muséer, framför allt det arkeologiska, som bl.a. har ett puniskt krigsfartyg att uppvisa, som grävts upp från havets botten. Det är omöjligt i Marsala, liksom i hela södra Italien och på Sicilien, att börja bygga hus, då man ofelbart stöter på gamla fornfynd från Antiken, som då måste arkeologiseras, systematiseras och katalogiseras, vilket tar längre tid än hela byggnationen hade gjort.

Mycket är att upptäcka i Marsala (Antikens Lilybaeum) och i trakterna runt omkring, framför allt de Engadiska öarna och Selinunt, en gammal grekisk koloni med grekiska tempel.

Den största sensationen på Sicilien var emellertid den här gången något helt annat. I Palermo ställdes jag av en slump inför möjligheten att släktforska. Genom en databank, som grundats i Torino, kunde man gratis ta reda på ursprunget till sitt familjenamn, om det förelåg i heraldiken. Denna databank omfattade hela Italien, och man kunde exakt få reda på när och var ens familjs äldsta anor fanns heraldiskt dokumenterade. Naturligtvis föll jag för frestelsen att pröva databanken, då jag ju redan visste hur vår familj spårats tillbaka till Florens på 1300-talet och därför kunde jämföra och kontrollera databanken med vad jag redan visste. Emellertid fick databankens svar, som dröjde i flera minuter, mig att häpna, ty det fanns heraldik över familjen Lanciai redan på 1000-talet på Sicilien. Tre lejon ingick i vapnet med två fält i Bayerns färger silver och azurblått, lejonet i mitten var krönt med guld och krona, och en häst med krona och mantel indikerade familjens rang av furstar (*principi*). Det var alltså på Sicilien på 1000-talet, när normannerna organiserade sitt rike på Sicilien under konungarna Roger och senare Hohenstaufarna, av vilka den siste var Fredrik II, som dog 1250, som jag alltid haft en förunderlig förkärlek för, den store mäktige bannlyste kejsaren, som var den ende korsfararen någonsin som lyckades erövra Jerusalem på enbart diplomatisk väg utan att ett enda skott blev avlossat.

Familjen Lanciai har alltså tydligen alltid haft sinne för det här med att vara med om att göra historia. Sicilien var under den äldre medeltiden världens högst utvecklade kulturstat (jämför Spanien), som efter Fredrik II:s död 1250 fullkomligt krossades av påven. Därefter dök familjen Lanciai upp i Florens och hörde där till högaristokratin tills även Florens krossades av påven och Lanciaiarna utvandrade till Venedig, varifrån Pietro Lanciai följde med 1812 på Napoleons fälttåg in i Ryssland till Moskva och överlevde, vilket även Michael Lanciai gjorde 1942 med den tyska arméns enda italienska bataljon och överlevde tillsammans med tio andra av 200.

Mina vänner i Palermo sade genast: "Aha! Därför dras du ständigt till Sicilien!" Och det visade sig att jag hade mycket äldre rötter där än någon av dem.

Salvatore är nu en av mina bästa vänner på Sicilien, och han vill nödvändigt lära sig leva som jag och komma ut och resa med mig helst ända till Indien. Hans far Franco hade sina invändningar mot detta då han var väl informerad och visste, att många narkomaner inleder sina karriärer just i Indien. För närvarande pågår ett intressant uppvaknande på Sicilien inför narkotikakultens ekonomiska nackdelar, vilket torde ha paralleller över hela världen och vilket kan vara ett direkt resultat av doktor Sandys beslutsamma ryckande i vissa trådar. Helt realistiskt betraktar man på Sicilien resultat av droggkultens härjningar som alltför liknande de ekonomiska och sociala ruinerna efter det andra världskriget.

Vistelsen i Marsala var som en nyförlovning med Sicilien, det kan inte förnekas att det mellan mig och Sicilien existerar ett säreget kärleksförhållande som både jag

och alla dem jag känner där tycks må väl av, så det är bara att fortsätta odla det och utveckla det.

Naturligtvis kontrollerade jag den heraldiska databanken noga, men den var ingen bluff utan helt vetenskaplig och helt enkelt bara en samling av alla kända och vederhäftiga tillgängliga heraldiska data över hela Italien. Min väninna Paola hade också anlitat den och helt riktigt funnit sin familj komma från Spanien på 1500-talet, vilket helt stämde med vad hon redan visste. Hon menade, att heraldik och släktforskning inte är någon fåfänga utan bara historisk medvetenhet och ett sätt att odla djupare förtrogenhet och säkerhet i den svårhanterliga tidsdimensionen. Allt vad som någonsin har hänt finns kvar i nuet, och att förneka det och förtränga det är ren ignorans, vilket enligt hinduisk visdom är den enda oförlåtliga synden. Man bör öppna sitt hjärta för allt och i synnerhet för ständigt mera kunskap, ty annars har man stannat, givit upp och börjat gå baklänges.

(17-21.9.1995.) Forts. i nästa nummer.

Doktor Sandy har uttryckt en önskan att jag å hans vägnar skulle resa till Ladakh i maj för att där bedriva de forskningar som han själv menar sig vara för gammal och trött för att kunna göra. Det finns även ganska långt utvecklade planer på en Tibetresa i augusti. Blir det inte den ena så blir det väl den andra.

Rapport från Öst-Turkestan ("Sinkiang")

Sedan Kina ockuperade landet 1949 har minst 250,000 av dess muslimska invånare dödats av kineserna. 300,000 har flytt över gränsen till Tadzjikistan, Kirgisistan eller Kazakhstan. Ytterligare 100,000 flyktingar finns i Turkiet. Uigurerna, ursprungsfolket i Öst-Turkestan, är ett med turkarna närbesläktat folk. Även i Öst-Turkestan, liksom i Tibet, har kineserna gjort allt för att utplåna den ursprungliga kulturen och sedan för turismens skull försökt återställa en tiondel av sin massiva förstörelse. Då Öst-Turkestan ligger lägre har kineserna här lyckats bättre med att översvämma landet med kinesisk invandring, och kineserna är nu i majoritet - 7 miljoner mot 3 miljoner uigurer. Ursprungsbefolkningen har alltså med våld och etnisk rensning förvandlats till en minoritet i sitt eget land, som kineserna huvudsakligen använder som provsprängningsområde för sina atombomber.

Namnet "Sinkiang" är kinesiska och betyder helt nedsättande "Nya Provinsen". Landet är en del av det väldiga Turkestan, turkarnas egentliga hemland, som även omfattar Turkmenistan, Uzbekistan och en stor del av Kazakhstan.

"So Close to Heaven", av Barbara Crossette

Detta är en nyutkommen bok, vars undertitel är *"The Vanishing Buddhist Kingdoms of the Himalayas"*, alltså "Försvinnande buddhist-kungadömen i Himalaya". I en vemodig odysse i Himalaya tar oss författarinnan med på besök i Bhutan, Tibet, Sikkim, Nepal och Ladakh. Mest dröjer hon kvar vid och skärskådar Bhutan, som är det enda av dessa länder där buddhismen fortfarande är intakt. Tibet har ockuperats av Kina som försökt utrota buddhismen där, Sikkim har uppslukats av Indien med en mass-immigration av hinduer som följd, och även nepaleser är i regel hinduister och har en så stor befolkningstillväxt att de redan har översvämmat Sikkim och hotar Bhutan med samma sak. I Nepal frodas buddhismen men är inte dominerande om den dock (liksom i Thailand) hotas av den inre fienden korrruption och alltför stor rikedom, vilket är väsensfrämmande för buddhismen. I Ladakh, slutligen, är buddhismen tämligen intakt fortfarande, men där utgör det största hotet turismen

och den ökande levnadsstandarden, så att den yngre generationen ger sig av därifrån, då det finns lättare och rikare ställen att bo på i världen. Ladakh är som en förlängning av Tibet västerut och lika ödsligt och ogästvänligt och svårt att göra sig ett leverne i. Exempelvis är varenda vattendroppe värd guld, då den delen av världen hotas av uttorkning.

Boken är mycket läsvärd och ger en tillfredsställande inblickar i dessa avlägsna bergstrakter, speciellt Bhutan, som författarinnan särskilt vill värna om, då det är det enda fortfarande intakta buddhistkungariket i Himalaya. För 1500 år sedan dominerade sådana vänliga idylliska kungariket inte bara hela Himalaya utan även hela Central-asien, Pamir och Afghanistan.

Nya Himalayaturer, del 2 : Dharamsala

Dharamsala är kanske det ställe i Indien som kommer närmast Shangri La-idealet. Omgivningarna är i alla fall de mest idealiska med den ytterst kontemplativa miljön, den omedelbara närheten till de höga bergen, Dalai Lamas närvaro i samhället och den konsekventa, konstruktiva buddhismen överallt. Tibet är idag världens hårdast drabbade land, men i Dharamsala genom exiltibetanerna möter man kanske världens starkaste framtidstro och beslutsamhet.

Platsen är därför mycket populär för västerlänningar, som söker sig hit från alla delar av världen och i de mest olika tänkbara syften. Några av de intressantaste var här för sin hälsas skull. En mycket vacker tysk ung dam hade kommit hit för att genom tibetansk medicin och levnadsföring bota sin cancer, vilket än så länge medfört önskat resultat. Hon menade, att det viktigaste av allt var att radikalt förändra sitt sinne och sina attityder. Hennes teori var att alla cancersjukdomar härrörde från en människas attityd och känsla av att vara ett offer för livet i stället för en som behärskar sitt öde. En annan patient från Canada var här för att göra någonting åt sina dåliga lungor.

När vi var här med Tony i februari var det fullständigt fel säsong med iskalla nätter och hela stället i reträtt. Nu var nätterna i sena oktober fortfarande varma, min rumstemperatur gick aldrig under 20 grader (utan uppvärmning), och stället kryllade av folk från hela världen. En vacker fransyska (Marie) hade flugit från Paris samtidigt som jag från Göteborg men kommit ännu billigare undan än jag med Aeroflot, då hon begagnat sig av ett rumänskt flygbolag med lika karnevalsaktig övernattnings i Bukarest som jag haft i Moskva. Men mest överraskande var det att här träffa på ett sällskap italienare från Milano, som dominerade hela restaurangen Kailas med sin animerade konversation. Till slut kunde jag inte låta bli att gå fram och delta. De var mycket positivt överraskade av att här bli tilltalade av en främling på italienska. Det var en ensam ganska komediantaktig herre med tre vackra damer från Milano, och emedan han tydligt inte ville dela någon av dem med mig fann jag det säkrast att småningom lämna dem i fred.

Jag kom fram till Dharamsala klockan 3 på tisdag eftermiddag efter en 17 timmars resa med buss från Delhi (540 km), men onsdag morgon gick jag upp till Triund nära snögränsen 1000 meter ovanför McLeod Ganj, som är på 1850 meters höjd. Promenaden tog 2 1/2 timmar upp och märkligt nog lika lång tid ner, då nedstigningen var mera påfrestande för benen. Andra på väg upp till Triund, som man mötte på vägen ner, kunde man uppmuntra med den paradoxala sanningen, att "ju högre upp man kommer, desto mera tröttsamt blir det, varför det just därför blir desto angelägnare att fortsätta ännu högre upp." Den sentensen gäller hela livet.

Varje dag klockan 11 på morgonen förekom det intressanta föredrag på Biblioteket, som då hölls av någon hög lama. Föreläsningarna var mycket uppskattade, de hölls på engelska, och publiken, som då nästan bara bestod av

västerlänningar, var mycket talrik. Föredragen, som varade en timme, kunde behandla de mest olika ämnen, som "hur man rör på sin lättja", enkla fundamentala levnadskonstregler, fundamental buddhism eller ren historia.

Tyvärr var inte min vän den svåråtkomliga damen hemma. Jag försökte knacka på hennes dörr flera gånger, men sista gången jag gick ner till Biblioteket, i närheten av var hon bor, var det redan kväll, hon borde ha varit hemma, och min buss skulle avgå 19.30. Hon var alltså inte hemma, så jag måste skriva ett litet meddelande på en serviett och lämna den i hennes brevlåda, så att hon åtminstone fick veta att hon varit eftersökt och ej endast av Dalai Lama.

Min sista måltid drabbade jag ånyo samman med italienarna från Milano, och de ville prompt veta vilken bok jag höll på att läsa där på restaurangen. Av alla böcker råkade det vara en bok om Caterina de' Medici, Frankrikes maktfullkomliga drottning på 1500-talet, damen bakom Bartolomeinattens massakrer, en florentinska. De var mycket imponerade. När vi skildes sade vi "*Ciao ciao*" som man brukar, och strax innan jag gick ut genom dörren sade också en tibetansk kvinna "*Ciao ciao*" till mig. Hon ville vara med. Den livliga italienska konversationen hade väckt tibetanernas munterhet och intresse.

Kort sagt, bara gott om Dharamsala, den idealiska viloplatsen och första anhalten i Indien, nyckeln till Himalaya och Tibet, det goda tibetanska hjärtats hemvist, den goda moralens och uppbyggliga optimismens kanske främsta ställe i världen.

(forts. i nästa nummer.)